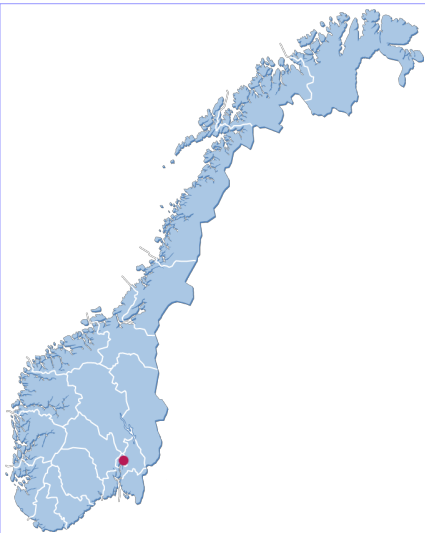

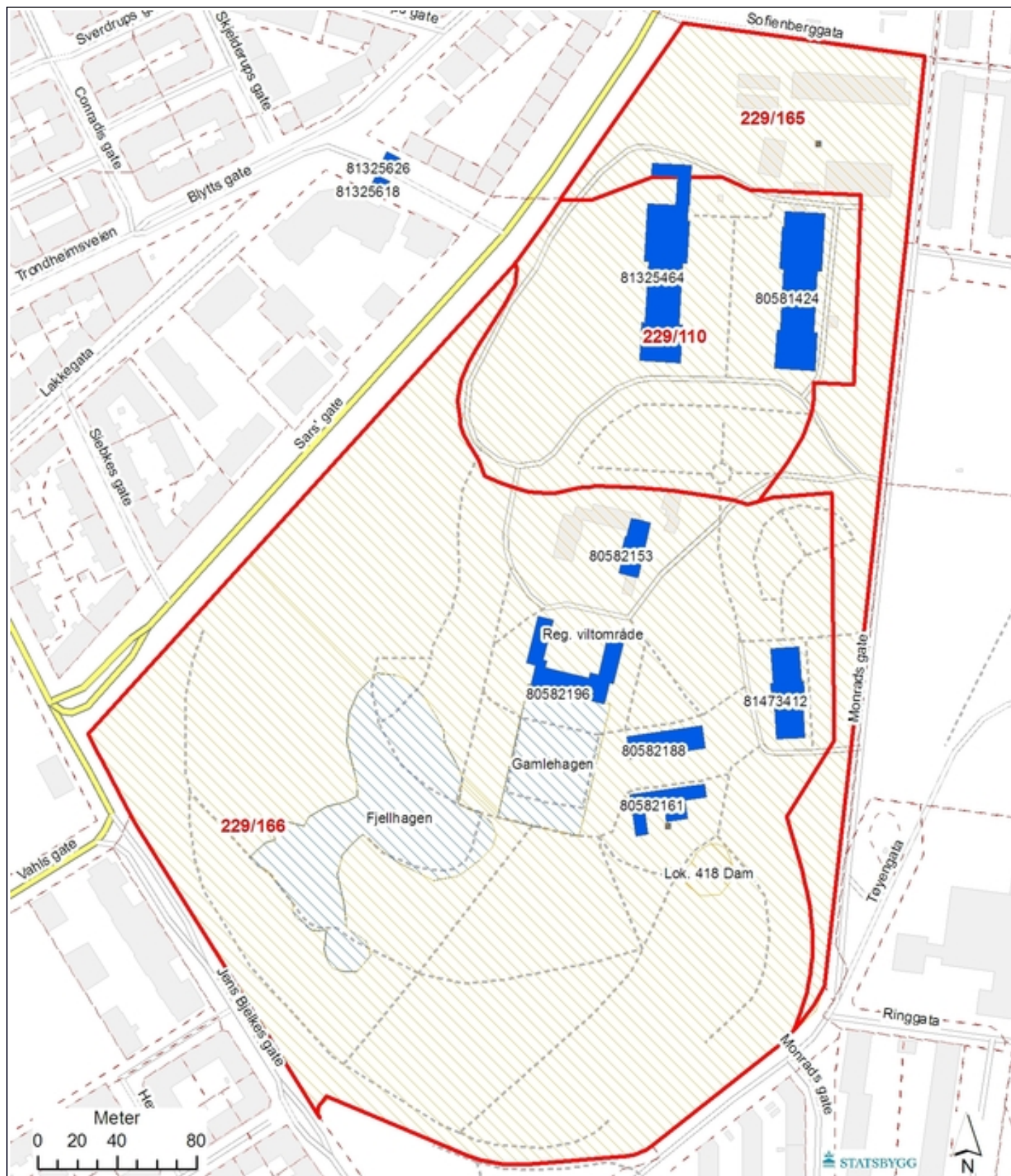

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Oslo
Kommune:	301/Oslo kommune
Opprinnelig funksjon:	Adelig setegård
Nåværende funksjon:	Universitetsmuseum/botanisk hage
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg:	9

"Oldemors hage" med Geologisk og Botanisk museum i bakgrunnen. Opphavsrett: Statsbygg.

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
9903390	Portstuene i Blyttsgate	1820	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør	81325626	229/165
10134	TØ01 TØYEN HOVEDGÅRD - HOVEDHUS	1750 - 1760	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør/Utomhus	080582196	229/166
10135	TØ02 TØYEN HOVEDGÅRD - DRIFTSBYGNING	1891	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør	080582153	229/166
10138	TØ03 BOTANISK MUSEUM	1911 - 1915	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	081473412	229/166
10142	TØ04 GEOLOGISK MUSEUM	1911 - 1917	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	080581424	229/110
10140	TØ05 ZOOLOGISK MUSEUM	1903 - 1909	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	081325464	229/110
10136	TØ06 PALMEHUSET	1868	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	080582188	229/166
10137	TØ07 VICTORIA-REGIA	1876	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	080582161	229/166

Vern kompleks

Formål:	Formålet med å frede bygningene i Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage er å sikre et anlegg som har vært og er et viktig anlegg for universitets vitenskaplige virksomhet.
	Formålet med fredningen er videre å sikre anlegget som nå fremstår som helhetlig, og har klare opplevelsese- og arkitektoniske kvaliteter.
	Formålet med utomhusvern er å opprettholde Botanisk hage som vitenskaplig utviklingsområde innen naturhistorisk forskning og artsmangfold.
Begrunnelse:	Tøyen hovedgård Riksanntikvaren varslet 15.04.2005 igangsetting av fredningssak for hovedbygningen ved Tøyen hovedgård. Driftsbygningen fredes som del av hovedgårdstunet og som formålsbygd og godt bevart driftsbygning for botanisk hage. Botanisk hage Da Universitetet i Oslo ble opprettet i 1811, som det første universitetet i Norge, var planen å oppføre dette på eiendommen Tøyen. I stedet ble Botanisk hage, som ble opprettet i 1814, lagt hit. Eiendommen har således lang universitetshistorie, og den botaniske hagen er landets eldste. Portstuene i Blyttsgate Portstuene er oppført i ca. 1820 til Tøyen hovedgård/botanisk hage og fredes som del av anlegget. De naturhistoriske museene De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt Holger Sinding-Larsen (1869-1938) og framstår som et enhetlig anlegg. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Arkitektonisk har anlegget klare kvaliteter. Anlegget har vært viktig for universitets vitenskaplige virksomhet. Veksthusene Er i kraft av sin alder og viktige funksjon for det vitenskaplige arbeidet.
Omfang:	Omfanget av fredningen og vernet omfatter eksteriør, interiør og utomhus nærmere beskrevet på bygningsnivå.

Beskrivelse kulturmiljø

Kompleks Tøyen består av Tøyen hovedgård med uthusbygninger og Naturhistorisk museum med bygninger for forskning, magasin og utstillinger innen zoologi, geologi, paleontologi og botanikk. Bygningene ligger i Botanisk hage.

Hagens plantesamlinger er fordelt på hovedavdelingene Arboretet, Systematisk hage, Fjellhagen, Urtehagen, Oldemors hage, Dufthagen og Osloryggen, samt veksthusene Victoriahuset og Palmehuset. Dufthagen for blinde og svaksynte ble fullført i 1995.

Botanisk hage har rundt 1800 forskjellige planter. I nytteveksthagen vokser medisin-, krydder- og andre nytteplanter, i alt 300 arter. Fjellhagen med omtrent 1450 arter viser både norske og utenlandske fjellplanter. Veksthusene har planter fra tropiske og tempererte strøk. Gamlehagen ligger i tilknytning til den trefløyede hovedgården. På sørsiden av hovedgården står et hestekastanjetre fra 1781.

Hele hagen er registrert som viltområde og dammen er registrert for biomangfold. Behandles som hensynssone for vern av naturmiljø.

Eiendomshistorikk

Universitetets naturhistoriske museer og botaniske hage (NHM) ligger på grunnen til Tøyen hovedgård, på en høyde øst i Oslo. Navnet Tøyen stammer fra Todvin, et navn som antyder en opprinnelse i de første århundrene etter Kristus. I middelalderen tilhørte gården Nonneseter kloster.

År 1640 fikk Tøyen gård status som adelig setegård under Norges rikeste godseier på denne tiden, kansler Jens Ågessøn Bjelke (1580-1659). Lekpredikant Hans Nielsen Hauge (1771- 1824) bodde på Tøyen under fengselstiden tidlig på 1800-tallet og holdt møter her.

Tøyen gård hadde tilhørt flere private familier før den ble kjøpt av kong Frederik VI i 1811. Året etter ga han den og gården Kjølberg til Christiania universitet. Samtidig ble det vedtatt at Botanisk hage skulle ligge på Tøyen.

I 1814 ble Christen Smith (1775-1816) oppnevnt til professor i botanikk og økonomi ved Norges nyopprettede universitet, Det Kongelige Frederiks Universitet. Med stillingen fulgte et ansvar for å bygge opp og bestyre en botanisk hage i Christiania. Smith døde i 1816. 1814 startet arbeidet med å anlegge den botanisk hagen. Gartner Johan Siebke ble hentet fra den botaniske hagen i København for å lede dette arbeidet. Siebke var inspirert av den engelske landskapsstilen, som var den rådende i Norge innen hagekunsten fra midten av 1700-tallet. Vi vet at Siebke også var med på planleggingen av andre store og betydelige parker i Christiania på denne tiden, og bistod i planleggingen av Slottsparken.

Tøyens grunn på sydsiden av botanisk hage ble innlemmet i Christiania i 1857. Parkanlegget er regulert til tomt for offentlige bygninger (veksthus) i reguleringsplan S-3839, vedtatt 4. april 2001.

I utgangspunktet hadde Universitetet flere oppgaver enn utdanning og forskning, som ivaretagelsen av nasjonale oppgaver som pliktavlevering av bøker og tidsskrifter til Universitetsbiblioteket og arkeologiske funn til Universitetets oldsakssamling. For å avlaste Universitetsanlegget på Karl Johan for biblioteks- og museumsfunksjoner ble Historisk museum (1902) på Tullinløkka, Zoologisk (1908)- og Geologisk museum (1917) ved Botanisk hage på Tøyen og Vikingskipshuset på Bygdøy (1930) og nytt Universitetsbibliotek på Solli plass (1922) oppført. Etter vedtak i det akademiske kollegium ble alle enhetene på Tøyen i 1999 slått sammen til én institusjon - Universitetets naturhistoriske museer og botaniske hage (NHM).

Kilde:

Kunnskapens byggverk. Historiedelen av LVP for Kunnskapsdepartementet.
Naturhistorisk museum. http://www.nhm.uio.no/hagen/andre_sider/historikk.htm

Verneverdige bygg

Byggnr: 10134
GAB nr: 080582196
Navn: TØ01 TØYEN
HOVEDGÅRD -
HOVEDHUS
Oppført: 1750 - 1760

Byggnr: 10135
GAB nr: 080582153
Navn: TØ02 TØYEN
HOVEDGÅRD -
DRIFTSBYGNING
Oppført: 1891

Byggnr: 10136
GAB nr: 080582188
Navn: TØ06
PALMEHUSET
Oppført: 1868

Byggnr: 10137
GAB nr: 080582161
Navn: TØ07 VICTORIA-
REGIA
Oppført: 1876

Byggnr: 10138
GAB nr: 081473412
Navn: TØ03 BOTANISK
MUSEUM
Oppført: 1911 - 1915

Byggnr: 10140
GAB nr: 081325464
Navn: TØ05 ZOOLOGISK
MUSEUM
Oppført: 1903 - 1909

Byggnr: 10142
GAB nr: 080581424
Navn: TØ04 GEOLOGISK
MUSEUM
Oppført: 1911 - 1917

Byggnr: 9903390
GAB nr: 81325626
Navn: Portstuene i
Blyttsgate
Oppført: 1820

Utomhusanlegg

Elementnr: 002

Elementnavn: Gamlehagen

Beskrivelse: Gamlehagen ble anlagt i barokkstil i 1780-årene. Her er fire treskulpturer som symboliserer årstidene.

Elementnr: 001

Elementnavn: Botanisk hage.

Beskrivelse: Hagen dekker i dag ca. 150 daa, og samlingene omfatter anslagsvis 45 000 planter av ca. 7 500 ulike arter og sorter. Samlingene benyttes i undervisning, formidling og forskning. Hagen bevarer truede og sårbare norske planter i frøbank og holder i tillegg levende bestander av noen utvalgte arter fra Oslo-området. Samlingene er registrert i en database som også er tilgjengelig for publikum på internett.

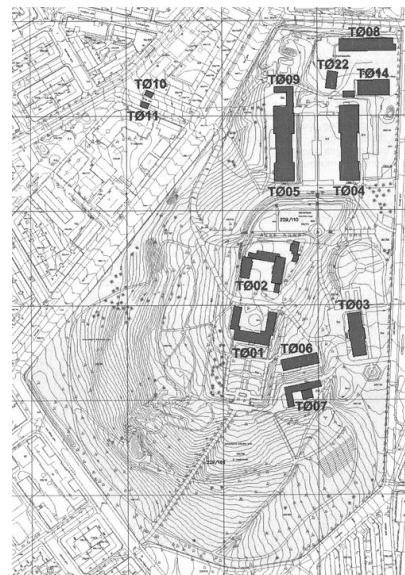
Elementnr: 003

Elementnavn: Fjellhagen

Beskrivelse: Hagens største publikumsanlegg. Her ligger utstillingsveksthusene «Palmehuset» og «Victoriahuset». Fjellhagen har over 1450 norske og utenlandske fjellplanter.

"Oldemors hage" med Geologisk og Botanisk museum i bakgrunnen. Opphavsrett: Statsbygg.

Oversiktskart. Opphavsrett: UiO.

BYGNING 10134 TØ01 TØYEN HOVEDGÅRD - HOVEDHUS

Kompleks 99335703 Tøyen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	080582196
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1750 - 1760
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Godsbygning
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlige bygninger etter reguleringsplan S-2255, av 28. juli 1977.
Vernestatus:	Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforeningens årbøker 1933 og 1934. Annet vern: Sak pågår for fredning etter KML § 22a. Byantikvarens gule liste

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Planløsning og interiør

Hovedfløyen i to etasjer har et sentrert, gjennomgående vestibyleareal med inngang fra både forplassen i nord og hagen i syd. Fløyen brukes som representasjons- og møteromslokaler for UiO, og de representative rommene vender seg mot syd, med vindfang og mindre rom mot nord. 2. etasje er innredet til kontorlokaler og benyttes nå av administrasjonen ved Naturhistorisk museum. Sidefløyene er i én etasje; vestfløyen inneholder kafé, og i østfløyen er det utstillings- og møteromslokaler.

Fasader og eksteriør

Bygningen fikk sitt nåværende utseende i perioden 1776-1790. Hovedfløyen har mansardtak og fasader med stående trepanel og krysspostvinduer. Fløybygningene har saltak og er pusset, den vestre fløyen har krysspostvinduer og den østre smårutete vinduer av eldre dato.

Konstruksjon

Laftet trebygning med deler i utmurt bindingsverk og bærende yttervegger.

Sammendrag bygningshistorie

Tøyen hovedgård er Oslos eldste kjente, bevarte tømmerbygning som står der den ble bygd. Ved den antikvariske rehabiliteringen i 2007 ble bygningen innvendig delvis tilbakeført til perioden 1780-1810.

Bygningshistorikk

1677	1678	Tømmeret ble felt.
1721		Bygningen er beskrevet som et trefløyet våningshus.
1776	1790	Bygningen modernisert og bygd om; mansardtak, endret planløsning og trapp, samt interiørdetaljer. Fasadene slemmet.
1780	1789	Den trefløyede hovedbygningen fikk sin endelige form.
1790		1790-tallet Hovedbygningen panelt og malt gråsort.
1811	1811	Tøyen hovedgård ble kjøpt av kong Frederik VI.
1812	1812	Kong Frederik VI forænte gården til Christiania universitet.
1814	1818	Botanisk park ble anlagt.
1875	1885	Rundt 1880: De smårutete vinduene ble utskiftet til krysspostvinduer og fasadene malt okergule.
1920		1920-tallet: Deler av 2. etasje ombygd til leilighet og en eksisterende leilighet ominnredet, vaktmesterbolig i den vestre sidefløyen ble utvidet.
2007		Bygningen ble totalrehabilitert, og innvendig delvis tilbakeført til perioden rundt år 1800.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen av Tøyen hovedgård er å sikre Oslos eldste kjente, bevarte tømmerbygning som står der den ble bygd.
Begrunnelse:	Riksantikvaren har varslet om igangsetting av fredningssak for Tøyen hovedgård 15.4.2005. Omfanget omfatter hovedbygningen med fløyer, eksteriør og interiør.
Omfang:	I tillegg til Riksantikvarens igangsetting av fredning av hovedbygning med fløyer; eksteriør og interiør, fremmes fredning av utomhusanlegg.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 10134 TØ01 TØYEN HOVEDGÅRD - HOVEDHUS

Kompleks 99335703 Tøyen

Fasade mot nord. Opphavsrett: UiO.

TØ 01 Tøyen Hovedgård Hovedhus 1 etg. Opphavsrett: UiO.

Hovedhuset med hestekastanjetreet fra 1781 sett fra barokkhagen (sør).
Foto: Raul De Cunha. Opphavsrett: UiO.

Gårdsrom mot nord. Foto: Raul De Cunha. Opphavsrett: UiO.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	080582153
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1891
Byggherre:	Universitetet i Oslo
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlige bygninger etter reguleringsplan S-2255 av 28. juli 1977.
Vernestatus:	Annet vern: Byantikvarens gule liste.

Utsnitt situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Beliggenhet

Driftsbygningen ligger rett nord for hovedbygningen. Begge bygningene har U-format grunnplan som avgrenser hver sitt gårdsrom adskilt av adkomstveien gjennom Botanisk hage. Samlet danner de et tun som gårdsanlegg. Tøyen hovedgård ligger på det høyeste punktet i Botanisk hage og med utsyn mot sør og vest.

Driftsbygningen består av tre separate bygningskropper benevnt som øst-, midt- og vestfløy.

Planløsning

Østfløyens 1. etasje inneholder lager-, kontor- og verkstedlokaler, og 2. etasje benyttes til lager. Midtfløyen er i én etasje og inneholder lagerarealer. Vest- og østfløyen er i to etasjer. Vestfløyen har i 1. etasje verksted mot syd og garasje mot nord, i 2. etasje er det personalrom.

Fasader og eksteriør

Østfløyen, i sveitserstil, har stående trepanel, takoppløft mot vest. Midtfløyen har stående trepanel og pulttak. Vestfløyen har saltak, er pusset (mur eller betong) og har takoppløft med saltak både mot vest og øst. Vinduer, dører og porter er hvitmalt.

Vestfløyen har et garasjetilbygg med pulttak mot sør. Midtfløyen har lager- og redskapsskur som tilbygg mot nord.

Østfløyen har grunnmur av naturstein, midtfløyen har enklere stolpefundamenter av steinblokker, mens vestfløyen har grunnmur av betong.

Driftsbygningen (østfløyen) ble oppført som låve med stall, fjøs, förløft, vognremisse og redskapsbod. Bygningen avviker noe fra hvordan samtidige enhetslåver på landsbygda ble utformet, selv om funksjonene var de samme. Driftsbygningen skulle fungere for de spesifikke behovene i den botaniske hagen, og må regnes som en formålsbygning for denne virksomheten.

Særlig østfløyen har klare trekk fra sveitserstilen som var samtidens trestil.

Riksantikvaren varslet 15.04.2005 igangsetting av fredningssak for hovedbygningen på Tøyen hovedgård.

Driftsbygningen er oppført på Byantikvarens gule liste (listeført i 1962), uten nærmere differensiering av de ulike byggetrinnenes verdi.

Sammendrag bygningshistorie

1891 De siste eldre driftsbygninger ble revet (UiO 1992)

1891-1895 Ny uthusbygning (driftsbygningens østfløy) oppføres (St.meld. nr 10 1895 og 1898).

Trolig bygges midtfløyen til kort tid etter at østfløyen er oppført.

1953 Vognskur oppføres på låvens søndre gavl (UiO 1992). Dette er sannsynligvis "trippelgarasjen".

1967 Vestfløyen oppføres (UiO 1992).

1900- En rekke ombygginger og funksjonsendringer.

Øst- og midtfløy fremstår eksteriørmessig nær opprinnelige, både utforming, materialer og bygningsdeler.

Driftsbygningens østfløy er den eneste formålsbygde låve i landsverneplanen som opprinnelig er oppført av en institusjon under KUD. Det er tre andre låver med i KDs landsverneplan som alle er oppført for skoleslag som opprinnelig lå under Landbruksdepartementet: Låven på Sem (småbrukslærerskole) oppført 1918, Vea (hagebruksskole) oppført 1953 og Alta (husmorskole) oppført 1954.

Kilder:

St.meld. nr 10 1895 s 44, 1898 s 5.

Bygningsregistrering og tilstandsvurdering v/ark Ole Daniel Bruun, 20.03.1992 for UiO, Tekn. avd.

BYGNING 10135 TØ2 TØYEN HOVEDGÅRD - DRIFTSBYGNING

Kompleks 99335703 Tøyen

Vern

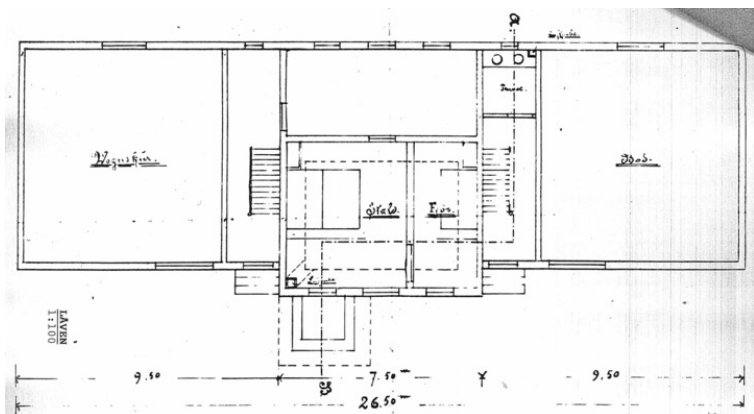
Formål:	Formålet med fredning av Driftsbygningens østfløy er å ivareta bygningen som formålsbygd driftsbygning for botanisk hage, og som vesentlig element for tunformen ved hovedgården. Formålet er videre å ivareta bygningens opprinnelige uttrykk og detaljering som driftsbygning.
Begrunnelse:	Driftsbygningen (østfløyen) er viktig som del av hovedgårdens tun. Tøyen botaniske hage er landets eldste, og den formålsbygde driftsbygningen har som del av dette anlegget både utdanningshistorisk- og kulturhistorisk verdi. Midtfløyen er en mindre og enklere bygning, som i mindre grad dokumenterer virksomhetshistorie eller arkitekturhistorie. Vestfløyen har et volum som spiller den eldste østfløyen, mens murvegger, lite takutstikk og store porter er etterkrigstidens byggemåte. Midt- og vestfløy bidrar til en U-form som spiller hovedbygningen og avgrenser tunet, og denne strukturelle egenskapen har verdi, selv om midt- og vestfløyen ikke har materiell egenverdi. Tøyen hovedgård som gårdsanlegg er en vesentlig verdi i tillegg til sektorhistorisk verdi som botanisk hage. Tilbygg på nordsiden av midtfløyen (skur) og på sørsiden av østfløyen (garasjer) er uten verneverdi. Riksantikvaren varslet 15.04.2005 igangsetting av fredningssak for hovedbygningen ved Tøyen hovedgård.
Omfang:	Fredningen omfatter østfløyens eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

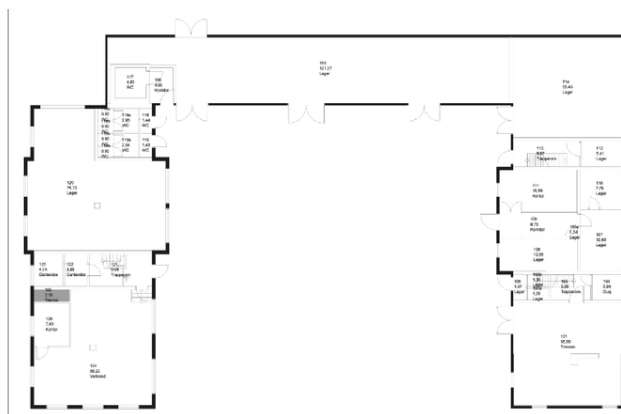
Driftsbygningens østfløy. Opphavsrett: Statsbygg

Driftsbygningens østfløy oppført ca 1891-1895. Opphavsrett: Statsbygg.

Låvens (østfløyens) opprinnelige planløsning og bruk, 1. etg. Fra v: vognskjul, stall, fjøs, bod. Opphavsrett: UiO.

Plantegning 1. etg, alle fløyer. Opphavsrett: UiO.

BYGNING 10135 TØ2 TØYEN HOVEDGÅRD - DRIFTSBYGNING

Kompleks 99335703 Tøyen

Midtfløyen oppført etter østfløyen, dvs etter 1891-1895. Opphavsrett: Statsbygg.

Midtfløyens nordside, med senere tilbygd skur. Opphavsrett: Statsbygg.

Vestfløy, oppført ca 1967. Opphavsrett: Statsbygg.

"Baksiden" av vestfløyen. Opphavsrett: Statsbygg.

Østfløyens sørgavl. Garasjene som ble oppført ca. 1953 omfattes ikke av fredningen. Opphavsrett: Statsbygg.

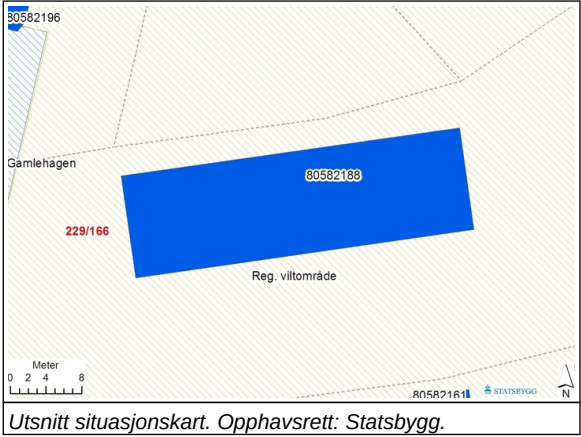

BYGNING 10136 TØ06 PALMEHUSET

Kompleks 99335703 Tøyen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	080582188
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1868
Byggherre:	Det Kongelige Frederiks Universitet
Arkitekt:	Th. Schultz (usikkert)
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Drivhus
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlige bygninger etter reguleringsplan S-2255, av 28. juli 1977.
Vernestatus:	Annet vern: Byantikvarens gule liste. Vernet statlig direktiv

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Beliggenhet
Palmehuset ligger sydvest for Botanisk museum, parallelt med Victoriahuset i syd. Hovedinngangen er på nordsiden og henvender seg i retning mot Tøyen hovedgård.

Planløsning og interiør
Palmehuset er en rektangulær bygningskropp med vest-østlig lengderetning i en til tre etasjer. Den sentrerte hovedinngangen har mot syd direkte adkomst til det midtre rommet, Evolusjonsrommet, som dominerer den innvendige organiseringen av bygningen. Her sto Christen Smiths kanaripalme, hagens store klenodium fra 1815, fram til år 2000. Evolusjonsrommet har et galleri i 3. etasje med adkomst via innvendig trapp fra vindfanget. På hver side av palmeveksthuset ligger mot syd to lavere veksthusfløyer, Ørkenrommet og Middelhavsrommet, i én etasje. Mot nord er det tilsvarende to kontorfløyer i én etasje med separate innganger.

Fasader og eksteriør
Hovedfasaden mot nord er i en nytolkning av empirestilen. Den har et sentralparti i to etasjer, med et midtstilt tårnbygg i tre etasjer, sidefløyene er i én etasje og har skråtak. Fasadene er, sammen med gavlene og den synlige skilleveggen til veksthusdelen, pusset. Mot syd er det glassfasade, dominert av det midtre palmeveksthuset i 3 etasjer, med sideveksthus i én etasje og skråtak i glass på hver side. Den nordre delens loftsetasje går i hele bygningens lengderetning og har på hver side av det store palmeveksthuset en vindusrekke over den glassdekte førsteetasjen.

Konstruksjon
Bygningen har to forskjellige konstruksjoner. Den nordre delen har bærende yttervegger og veksthusdelen en konstruksjon av støpejernssøyler og -bjelker som bærer glasstaket og gallerietasjen.

Sammendrag bygningshistorie

Det har tidligere vært et veksthus, tegnet av Grosch, på samme sted før dagens veksthus ble oppført. Det nevnes i festskriftet Det Kongelige Frederiks Universitet 1811- 1911 at det skal ha vært en ombygging av et eksisterende veksthus og ikke nybygg.

Bygningshistorikk

1868		Veksthuset ble ferdigstilt. Glassfasaden endret fra småruter til større sprosseverk; større vindusfelt og annen sprosseinndeling.
1973	1973	Taket ble hevet for å få plass til den kanariske daddelpalmen som flere ganger hadde banet seg vei gjennom taket. Tidligere hadde man senket palmen ned i gulvet.
1998	1998	Delvis restaurert.
2000		Den kanariske daddelpalmen døde.
2009		Fasader og tak rehabiliteres.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen av Palmehuset er å sikre en viktig bygning for Universitet i Oslos vitenskaplige virksomhet. Formålet er også å sikre Palmehuset som del av et helhetlig anlegg. Formålet er videre å ivaterta bygningens arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	Veksthusene har vært vesentlige i det vitenskaplige arbeidet for Universitetet i Oslo.
Omfang:	Eksteriør Interiør som vist på plantegning.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 110
Interiørnavn: Interiør
Beskrivelse: Rommet har glasstak.

BYGNING 10136 TØ06 PALMEHUSET

Kompleks 99335703 Tøyen

Palmehuset sett fra sørvest. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

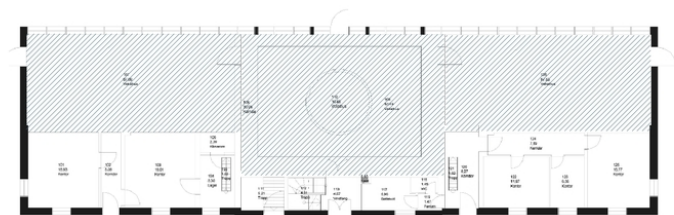
Fasade mot nord. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

Fasade mot nord. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

Palmehuset sett fra sørøst. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

TØ 06 Palmehuset 1. etasje med skravur for vern. Opphavsrett: UiO.

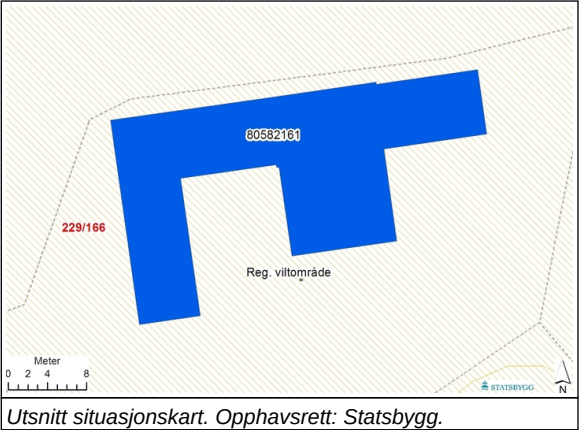

Interiør. Opphavsrett: UiO.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	080582161
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1876
Byggherre:	Det Kongelige Frederiks Universitet
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Drivhus
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlige bygninger etter reguleringsplan S-2255, av 28. juli 1977.
Vernestatus:	Annet vern: Byantikvarens gule liste. Vernet statlig direktiv

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Beliggenhet
Victoriahuset ligger sydvest for Botanisk museum, parallelt med Palmehuset i nord. Hovedinngangen er på nordsiden.

Planløsning og interiør
Bygningen er T-formet og i én etasje. Den sentrerte hovedinngangen har mot syd direkte adkomst til den midtre og største veksthusfløyen. På hver side av inngangspartiet ligger to mindre veksthusfløyer. I senere tid ble det mot vest lagt til en veksthusfløy, som i år 2009 ble revet.

Fasader og eksteriør
Midtdelen av nordfasaden er pusset og har et høyt sentraltmotiv med adkomsten til veksthuset. I det sydvestre hjørnet er det en høy pipe. Bygningen har pulttak med fall mot nord. Sidefløyene har fasader i granitt og saltak i glass. Det midtre vektshuset i syd har langfasader i granitt med gavl og saltak i glass.

Konstruksjon
Den midtre, pussede delen har bærende yttervegger og veksthusfløyene en takkonstruksjon av stål og glass.

Tilstandsvurdering
Bygningen er utsatt for store påkjenninger pga. fuktig innneklima, og har blitt rehabilitert i flere omganger.

Kommentar
I år 2009 ble huset tilbakeført til sin opprinnelige form.

Bygningshistorikk

1876	Bygningen ble ferdigstilt. Innvendige dører er skiftet i flere omganger.
1998	Fasader og tak ble rehabilitert.
2009	Fasader og tak ble rehabilitert, den vestre veksthusfløyen revet. Nybygd pipe.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen av Viktoria-Regia er å sikre en viktig bygning for Universitet i Oslos vitenskaplige virksomhet.
Begrunnelse:	Veksthusene har vært vesentlige i det vitenskaplige arbeidet for Universitetet i Oslo.
Omfang:	Eksteriør. Interiør som vist på plantegning.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

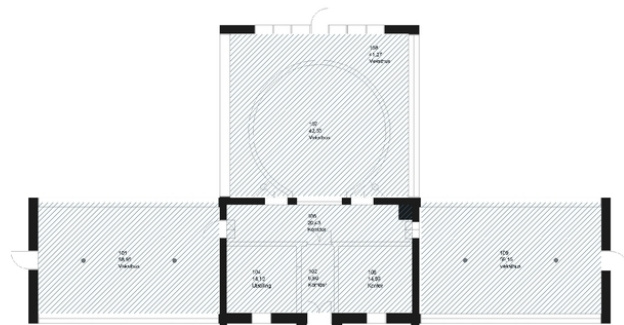
Interiør

Interiørnr: 101
Interiørnavn: Veksthus
Beskrivelse:

Interiør i veksthus. Opphavsrett: UiO.

TØ 07 Victoria-Regia 1. etasje med skravur som vist på plantegning. Opphavsrett: UiO.

Fasade mot nord. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

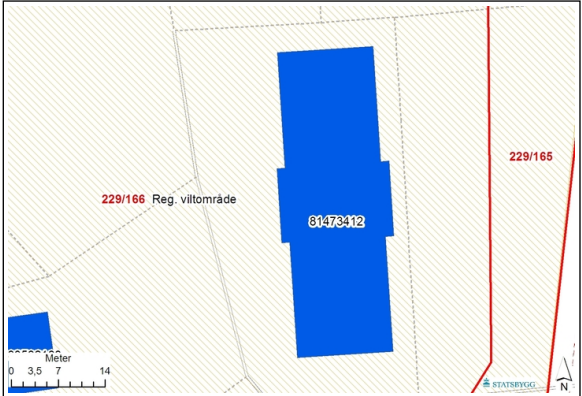

BYGNING 10138 TØ03 BOTANISK MUSEUM

Kompleks 99335703 Tøyen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	081473412
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1911 - 1915
Byggherre:	Det Kongelige Frederiks Universitet
Arkitekt:	Peter Andreas Holger Sinding-Larsen
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Museum
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlige bygninger etter reguleringsplan S-2255, av 28. juli 1977.
Vernestatus:	Annet vern: Byantikvarens gule liste

Utsnitt situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Beliggenhet

Botanisk museum er en frittstående bygning ved den østlige hovedporten til Botanisk hage. Hovedinngangen er mot vest, henvendt mot Tøyen hovedgård og veksthusene.

Planløsning og interiør

Vestibyen går over to etasjer, den indre delen er hevet med fem trappetrinn. I bakre del, som en del av vestibyen, var det tidligere en skuehall. Denne er nå skilt ut som eget rom og benyttes som undervisningsrom. I 2. etasje var det opprinnelig et stort kontor over to etasjer, med galleri på tre sider. Dette er senere delt med etasjeskille. I 1. til 3. etasje er det på nordsiden av vestibyen gjennomgående, treskipede saler, opprinnelig for studieutstillinger og herbariesamlinger. Salen i 1. etasje fungerer som bibliotek, i dag delvis avdelt til kontorer og fellesrom, med en intertrapp til bibliotekets kjellerdel. 2. og 3. etasje inneholder i dag samlinger. Den sydlige delen av bygningen inneholdt opprinnelig assistent- og professorkontorer med tilhørende laboratorier, morfologiske samlinger og herbarier. Etasjene, samt loftet, som tidlig ble innredet, benyttes i dag til kontor- og laboratoriearealer. Bygningen har to trapper, én i nordøstlige hjørne og én i syddelen av bygningen.

Fasader og eksteriør

Botanisk museum er oppført i senjugend. Fasadene er delvis pusset, delvis granittkledd. Vinduenes sprosseinndeling er karakteristisk for jugendstilen og det samme er hovedfasadens inngangsparti, utformet som et buet felt med rektangulære glassruter og inngangsdører på hver side av en midtstilt rotunde. I rotunden var det opprinnelig svingdør. Bygningen har en høy sokkeletasje, en høy 1. etasje og lavere 2. og 3. etasje. Taket er et høyt valmtak som krones med pipe på hver side og et dekorativt ventilasjonstårn i midten. Taket har takvinduer og er tekket med nyere rød teglstein.

Konstruksjon

Søyler, etasjeskiller og dragere er utført i armert betong. Ytterveggene er bærende teglvegger. Takkonstruksjonen er utført som sperretak i tre.

Bygningshistorikk

1863	1863	Botanisk museum ble opprettet.
1915	1915	Botanisk museum flyttet inn i sin bygning i botanisk hage.
1953		Etablering av arbeidsrom på loft, installering av oljefyranlegg.
1965		Utstillingsrommet i 1. etasje ble omgjort til bibliotek.
1967		Det opprinnelige galleriet i kontor i midtdelen ble erstattet med etasjeskille
2002		Rehabilitering av tak og vinduer i samarbeid med NIKU og Riksantikvaren

Vern

Formål:	Formålet med fredningen av Botanisk museum er å sikre et viktig anlegg for Universitet i Oslos vitenskaplige virksomhet. Formålet er også å sikre Botanisk museum som del av et helhetlig anlegg. Formålet er videre å ivartsette bygningens arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt Holger Sinding-Larsen (1869-1938) og framstår som et enhetlig anlegg. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Arkitektonisk har anlegget klare kvaliteter. Anlegget har vært viktig for universitets vitenskaplige virksomhet. Sammen med Botanisk hage og Tøyen Hovedgård utgjør museene et anlegg som bør bevares i helhet.
Omfang:	Eksteriør. Interiør: Vk1 og Vk2 som spesifisert på plantegningene.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 10138 TØ03 BOTANISK MUSEUM

Kompleks 99335703 Tøyen

Interiør

Interiørnr: 330
Interiørnavn: Arkiv
Beskrivelse:

Interiørnr: 104
Interiørnavn: Vestibyle
Beskrivelse:

Fasade mot øst. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

Hovedfasade mot vest. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

Inngangsparti. Opphavsrett: UiO.

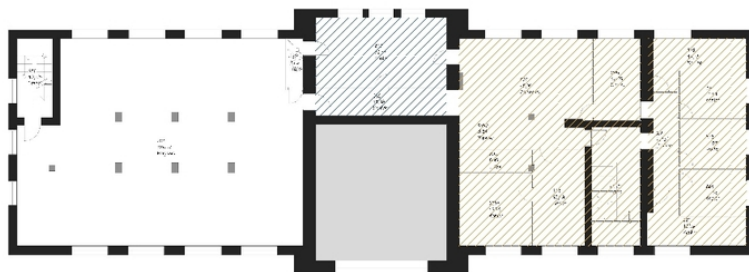

Vestibyle. Opphavsrett: UiO.

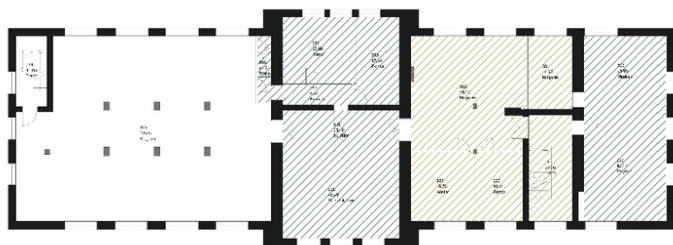

TØ03 1. etasje med skravur for Vk1 og Vk2 på interiør.
Opphavsrett: UiO.

TØ03 Botanisk Museum 2. etasje med skravur for Vk1 og Vk2 på interiør.
Opphavsrett: UiO.

TØ03 Botanisk Museum 3. etasje med skravur for Vk1 og Vk2 på interiør.
Opphavsrett: UiO.

TØ03 Botanisk Museum 4. etasje med skravur for Vk2 på interiør.
Opphavsrett: UiO.

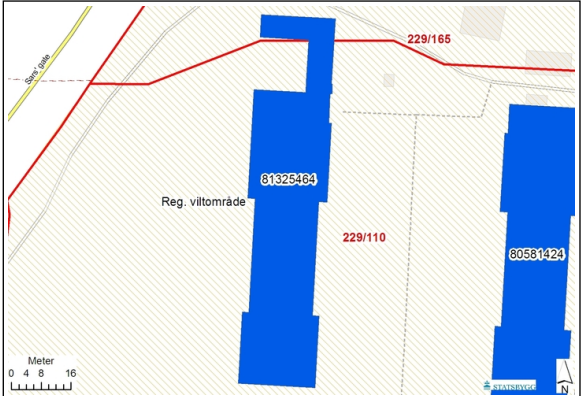
Arkiv. Opphavsrett: UiO.

BYGNING 10140 TØ05 ZOOLOGISK MUSEUM

Kompleks 99335703 Tøyen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	081325464
Gnr/bnr:	229/110
Oppført:	1903 - 1909
Byggherre:	Den Kongelige Frederiks Universitet
Arkitekt:	Peter Andreas Holger Sinding-Larsen
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Museum
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlige bygninger etter reguleringsplan S-2255, av 28. juli 1977.
Vernestatus:	Annet vern: Byantikvarens gule liste

Utsnitt situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Beliggenhet

Zoologisk museum ligger parallelt med Geologisk museum i den nordre delen av Botanisk hage. Bygningen er en del av planen fra 1908, hvor Zoologisk museum utgjør den vestlige fløyen. De to museene var opprinnelig prosjektert dobbelt så lange som de er i dag, og med en forbindelsesfløy lengst i nord. Hovedinngangen er fra den nordre delen, men ville etter en fullført utbygging ha vært plassert midt på bygningen.

Planløsning og eksteriør

Bygningen er i fire etasjer og består av to paviljonger som bindes sammen med en lengre og smalere midtfløy i nord/sydlig retning. Den nordre og største av de to paviljongene henger sammen med museets hovedinngang. Dette speiler museets funksjonspregede oppbygging, med trappehus i nord, utstillingspaviljong, utstillingsfløy og administrasjonsdel i syd. Planløsningens hoveddisposisjon var opprinnelig identisk med Geologisk museum, men etter en kraftig ombygging i begynnelsen av 70-årene ble denne forandret. Utstillingssalenes vinduer ble murt igjen, og det ble etablert en innebygd rampe i 1. etasje, som gradvis stiger fra nord til syd. I syd vender den og ender i en mezzaninetasje i den nordlige utstillingshallen. De opprinnelige åpningene mellom 2. og 3. etasjes mesaniner og inntrukne gallerier ble fjernet, og et nytt etasjeskille ble etablert.

Fasader og eksteriør

Bygningen er oppført i senjugend. Fasadene er forblendet med grovhugde granittblokker. Vindusåpningene er regelmessig plassert. Vinduene var opprinnelig store seksfagsvinduer med sprosser, men etter en ombygging i 1968 er vindusåpningene forblendet med grå skiferplater. Østfasaden, som er bygningens hovedfasade, er symmetrisk med inngangsfasaden på Geologisk museum. Hovedinngangen er markert med en balkong over inngangspartiet. Vestfasaden er oppbygd som østfasaden, men har en synlig rustikk sokkeletasje, i syd et utenpåliggende rundt trapperom med balkong over, og i nord er hovedinngangen bakside markert med et stort glassparti. Gavlfasaden mot syd har et sentrert vindus- og inngangsfelt som markerer inngangen til administrasjonsfløyen. Gavlen mot nord fungerte opprinnelig som et skille mellom det første utbyggingstrinnet av museet og den videre utbyggingen mot nord, som aldri ble gjennomført. Den er enklere enn de andre fasadene og er forblendet med tegl, har et garasjetilbygg i tilknytning til kjelleretasjen, og noen få assymetrisk plasserte vindusåpninger. Bygningen har et høyt valmtak med sortglassert takstein og hadde opprinnelig store takvinduer.

Konstruksjon

Fundamentering, søyler, etasjeskiller og dragere er utført i armert betong. Ytterveggene er bærende teglvegger. Takkonstruksjonen er utført som sperretak i tre.

Bygningshistorikk

1903	1903	Planene om et nytt museum ble vedtatt av stortinget den 9. juni.
1908	1908	Museet stod ferdig.
1909	1909	Museet ble åpnet for publikum.
1920		Støping av galleri i bibliotek.
1953		Etablering av oljefyranlegg.
1963		Utskifting av heis.
1968	1971	Totalombygging med endret planløsning og gjenmuring av vinduer, installering av ventilasjonsanlegg.
1971	1971	Ombygging som resulterte i en innebygd rampe som går gjennom hele den eldre utstillingssalen, gradvis stigende fra nord mot sør. I sør vender den og ender i andre etasje i den nordlige trappehallen. De øvre vinduene ble forblendet med skiferplater.
1990		1990- tallet: Brannsikring av trapperom og våtmagasin i kjeller.
2004		Ombygging av sal for skiftende utstillinger i 1. etasje.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen av Zoologisk museum er å sikre et viktig anlegg for Universitet i Oslos vitenskaplige virksomhet. Formålet er også å sikre Zoologisk museum som del av et helhetlig anlegg. Formålet er videre å ivaterta bygningens arkitektorniske uttrykk.
Begrunnelse:	De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt Holger Sinding-Larsen (1869-1938) og framstår som et enhetlig anlegg. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Arkitektonisk har anlegget klare kvaliteter. Anlegget har vært viktig for universitets vitenskaplige virksomhet.
Omfang:	Sammen med Botanisk hage og Tøyen Hovedgård utgjør museene et anlegg som bør bevares i helhet. Eksteriør. Interiør som vist på plantegning.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 10140 TØ05 ZOOLOGISK MUSEUM

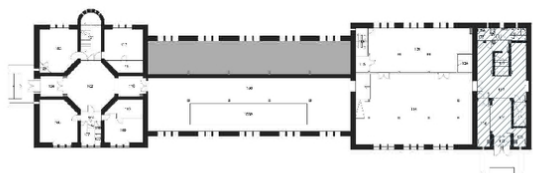
Kompleks 99335703 Tøyen

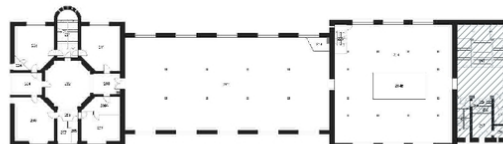
Inngangsparti. Opphavsrett: Statebygg.

Fasade mot øst. Foto: Raul Da Cunha. Opphavsrett: UiO.

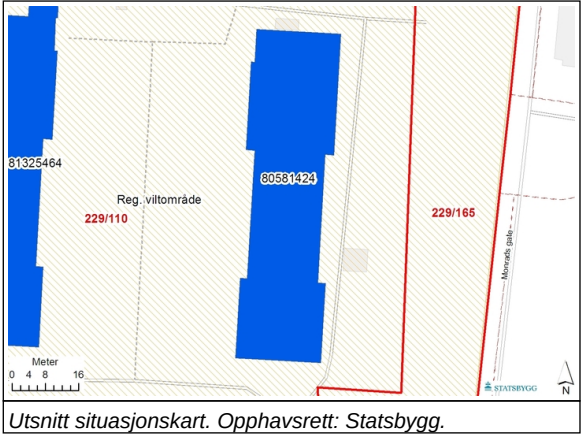
TØ 05 Zoologisk Museum 1. etasje med skravur for vern. Opphavsrett: UiO.

TØ 05 Zoologisk Muesum 2. etasje med skravur for vern. Opphavsrett: UiO.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	080581424
Gnr/bnr:	229/110
Oppført:	1911 - 1917
Byggherre:	Det Kongelige Frederiks Universitet
Arkitekt:	Peter Andreas Holger Sinding-Larsen
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Museum
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlige bygninger etter reguleringsplan S-2255, av 28. juli 1977.
Vernestatus:	Annet vern: Byantikvarens gule liste.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Beliggenhet
Geologisk museum ble oppført som en pendant til Zoologisk museum i den nordre delen av Botanisk hage. Bygningen er en del av Sinding-Larsens plan fra 1908, hvor Geologisk museum skulle utgjøre den østlige fløyen. Den nåværende hovedinngangen er fra sydgavlen. De to museene var opprinnelig prosjektert dobbelt så lange som de er i dag, med en midtstilt forbindelsesfløy.

Planløsning og interiør
Bygningen er i fire etasjer og består av to kvadratiske volumer som bindes sammen med en lengre og smalere midtfløy i nord-sydlig retning. Volumet i syd inneholder kontorer, møterom, laboratorier og fotoatelier som er gruppert rundt et trapperom over fire etasjer. De gjennomgående, treskipete utstillingssalene ligger i midtdelen. Utstillingssalene i 2. etasje har gallerier i 3. etasje. I den nordlige delen ligger biblioteket i 1. etasje, i arealer som opprinnelig var planlagt til utstillingssal. I 2. etasje ligger utstillingssaler, gallerietasjen benyttes i dag til tegnesal og kontorer. 4. etasje inneholder kontorer og laboratorier.
Lengst i nord fra 1. til 2. etasje ligger den store trappehallen, som skulle ha dannet den fullførte bygningens midtparti. Trapperommene har granittrapper og opprinnelige gulvfliser lagt i mønster. Kontorer og utstillingsarealer har linoleum på gulvene. Dørene er originale, men noen av dem er malt i en noe lysere grønnfarge enn opprinnelig.

Fasader og eksteriør
Bygningen er oppført i senjugend og er forblendet med grovhugde granittblokker. Vestfasaden er bygningens hovedfasade. Inngangspartiet er markert med balkong. Fasaden speiler inngangsfasaden på Zoologisk museum. Fasaden mot øst tilsvarer fasaden mot vest med unntak av inngangspartiet. Fasadene mot øst og vest gir inntrykk av at bygningen har to høye etasjer, men den øvre vindusrekken går over 2. og mezzaninetasjen. Gavlfasaden mot syd har et sentrert vindus- og inngangsfelt som markerer dagens hovedinngang. Gavlen mot nord er skillet mot den planlagte videre utbyggingen og er derfor enklere enn de andre fasadene; forblendet med tegl og med noen få asymmetrisk plasserte vindusåpninger. Bygningen har et høyt valmtak med sortglassert takstein og store takvinduer.

Konstruksjon
Fundamentering, søyler, etasjeskiller og dragere er utført i armert betong. Ytterveggene er bærende teglvegger. Takkonstruksjonen er utført som sperretak i tre.

Bygningshistorikk

1899	1899	I januar bevilget stortinget 10.000 kroner til planutredning for universitetets naturhistoriske samlinger.
1917	1917	Bygget ble ferdigstilt.
1920	1920	Museet ble åpnet for publikum den 27. oktober.
1950		1950-tallet Hovedtrapperommet utsmykket med dinosaurer.
1952		Etablering av oljefyringsanlegg.
1953		Etablering av gallerietasje i bibliotek.
1960		1960-tallet Enkelte dører males lysegrønne, lysekroner fjernes.
1967		Innredning av WC under repos hovedtrapp.
1970		1970-tallet Vindu forblendet i hovedtrapp(?).
1980		1980-tallet Paleontologisk sal delvis ombygget.
1984		Utskifting av vinduer, etablering av heis.
1990		1990-tallet Etablering av handicapinngang i tilbygg mot nord (Ola Natvig). Siste vaktmester flyttet ut i 1993, leiligheten ominnredet til møterom og rom for skoleklasser.
2000		2000-tallet Et professorkontor (Brøggers kontor) ble restaurert. Brannsikring og ominnredning av kontorer i 4. etasje.
2007		Tilbakeføring av spiserom og møterom i 4. et..
2009		Nytt fellesbibliotek for NHM (NAV AS). Arealet i 1. etasje nord tidligere (1917-20) benyttet som sovesal for studenter, deretter som lesesal. Under krigen benyttet til undervisningsrom for Lakkegata skole.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen av Geologisk museum er å sikre et viktig anlegg for Universitet i Oslos vitenskaplige virksomhet. Formålet er også å sikre Geologisk museum som del av et helhetlig anlegg.
Begrunnelse:	Formålet er videre å ivareta bygningens arkitektoniske uttrykk. De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt Holger Sinding-Larsen (1869-1938) og framstår som et enhetlig anlegg. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Arkitektonisk har anlegget klare kvaliteter. Anlegget har vært viktig for universitets vitenskaplige virksomhet.
Omfang:	Sammen med Botanisk hage og Tøyen Hovedgård utgjør museene et anlegg som bør bevares i helhet. Eksteriør. Interiør som vist på plantegning.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 103

Interiørnavn: Kontor

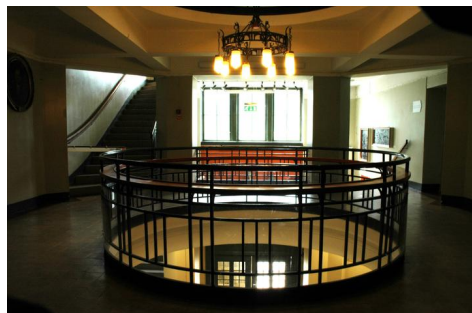
Beskrivelse: Det rektangulære, 4,5 meter høye, sydvestlige hjørnerommet var professor Victor Moritz Goldschmidts (1888-1947) kontor. Det er godt bevart med originale, veggfaste hyller og kontormøbler. Veggene har lys, beiset furubrystning. I brystningen er sofa og vask integrert. Rommet har også et originalt skrivebord i samme materiale.

Interiørnr: 212

Interiørnavn: Vestibyle

Beskrivelse: Det originale rekkverket ble forhøyet tidlig på 1990-tallet. Lysekronen er opprinnelig.

Interiørnr: 231

Interiørnavn: Utstillingsrom

Beskrivelse: Mineralsalen er tilnærmet lik geologisalen (romnummer 131) i første etasje. Takhøyden er imidlertid lavere i dette rommet, grunnet gallerietasjen som er lagt inn som en tilleggsetasje. Fra salen opp til gallerietasjen er det åpent i nisjene mellom midtgangen og vinduet, noe som gir et naturlig lys til gallerietasjen. Se romnummer 331A.

Interiørnr: 203

Interiørnavn: Kontor

Beskrivelse: Et godt bevart kontor med originale veggfaste hyller og originalt skrivebord. Overflater er fornyet. Innfelt håndvask i brystning.

Interiørnr: 131

Interiørnavn: Utstillingsrom

Beskrivelse: Geologisalen er godt bevart med originale utstillingsmontre.

Interiørnr: 202

Interiørnavn: Kontor

Beskrivelse: Kontorene i andre etasje har mange likheter med kontorene i første. De fremstår i noe forskjellige fargenyanser, fra lyse- til mørkebrune.

Interiørnr: 331A

Interiørnavn: Galleri

Beskrivelse: Se romnummer 231.

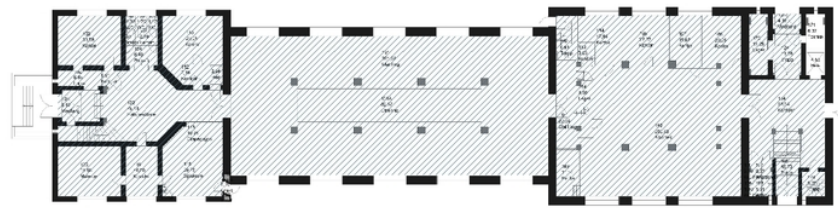
BYGNING 10142 TØ04 GEOLOGISK MUSEUM

Kompleks 99335703 Tøyen

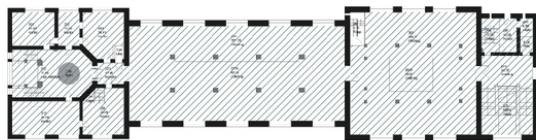

Inngangen.

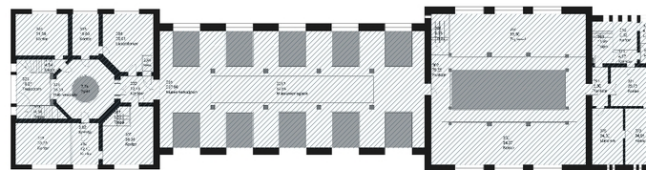
Opphavsrett: UiO.

TØ 04 Geologisk Museum 1 etg. Opphavsrett: UiO.

TØ 04 geologisk Museum 2 etg. Opphavsrett: UiO.

TØ 04 Geologisk Museum 3 etg. Opphavsrett: UiO.

TØ 04 Geologisk Museum 4 etg. Opphavsrett: UiO.

Kontor. Opphavsrett: UiO.

Vestibyle. Opphavsrett: UiO.

Utstillingsrom. Opphavsrett: UiO.

Kontor. Opphavsrett: UiO.

Utstillingsrom. Opphavsrett: UiO.

Kontor. Opphavsrett: UiO.

Magasin. Opphavsrett: UiO.

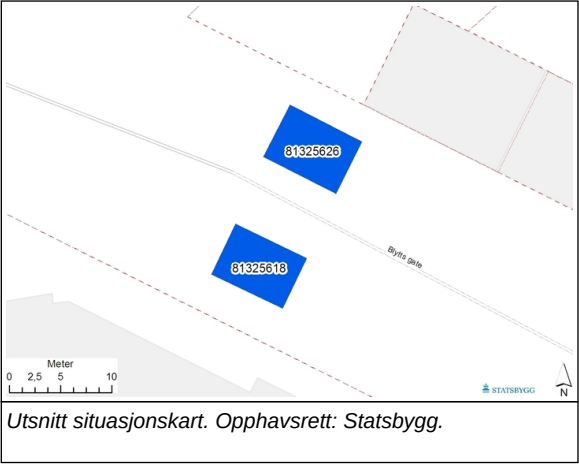

BYGNING 9903390 Portstuene i Blyttsgate

Kompleks 99335703 Tøyen

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	UNIVERSITETET I OSLO
GAB nr:	81325626
Gnr/bnr:	229/165
Oppført:	1820
Byggherre:	Det Kongelige Fredriks Universitet.
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: Regulert til tomt for offentlig bygninger etter reguleringsplan S-2255, 28 juli 1977.
Vernestatus:	Annet vern: RA behand som fredet. Byantikvarens gule liste oppgir at vernet etter statlig direktiv i 1934 (=FMF årbok s 65)

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Denne rapporten omfatter to bygninger:
Nordre Portstue (GAB 81325626) - TØ10 Portnerstue I.
Søndre Portstue (GAB 81325618) - TØ11 Portnerstue II.

Beliggenhet
Portnerstuene ligger på hver side av Blytts gate i forlengelsen av Vestre hovedport i Sars gate.

Planløsning og interiør
Bygningene har et åpent rom uten innvendige skillevegger.

Fasader og eksteriør
De to empirebygningene har halvvalmete tak med rød taktegl, fasadene er pusset og det er grønnmalte dører og plater foran vindusåpningene.

Konstruksjon
Bygningene har bærende yttervegger.

Tilstandsvurdering
Den ene bygningen har store setningsskader, den andre er i god stand.

Sammendrag bygningshistorie

Bygningene dannet opprinnelig inngangen til Botanisk hage, før Sars gate ble anlagt, og de er universitetets eldste bygninger (bygd for universitetet). Portnerstuene ligger utenfor dagens Botanisk hage, men er interessante som del av det opprinnelige anlegget.

Annet
Bygningene har tidligere vært vaktstuer, i dag er den ene nettstasjon for Viken energinett, og den andre står tom.

ca.1820 Portnerstuene ble oppført.
ca.1920 Bygningene ble restaurert (Arkitekt Holger Sinding-Larsen)

Vern

Formål:	Formålet med å frede portstuene er å sikre to av de tidligste bygningene oppført for Botanisk hage. Formålet med fredningen er videre å sikre bygningenes arkitektoniske uttrykk.
Begrunnelse:	Portstuene er oppført i ca 1820 til Tøyen hovedgård/botanisk hage og fredes som del av anlegget.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 9903390 Portstuene i Blyttsgate

Kompleks 99335703 Tøyen

Portstuene i Blyttsgate. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasader mot øst. Opphavsrett: Statsbygg.

Søndre Portstue. Opphavsrett: Statsbygg.

Søndre Portstue. Opphavsrett: Statsbygg.

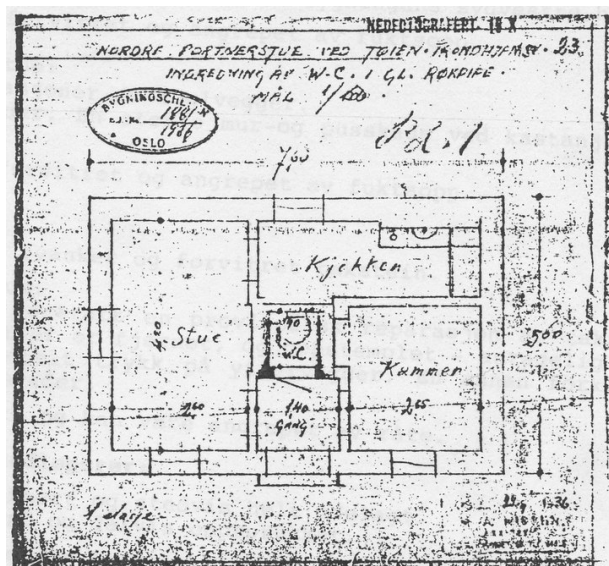

Nordre Portstue. Opphavsrett: Statsbygg.

Nordre Portstue. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning fra 1936 av Nordre Portstue.